

סימן נ'

ב"ה, כ"ה בשבט, תשי"א

לכבוד

ידידי הרב הגר"ש אהרן שזורי שליט"א
המזכיר הראשי של הרבנות הראשית לישראל.
כאן.

שלום וברכה.

ימצא נא ההעתיקים הרצופים בזה מאת ה' ארליך ומאת הרב ד. סנקביץ, בדבר שנת השמיטה הבעל"ט.

ידוע שההיתר של קודמי הגאון החסיד האמיתי זצוק"ל היה משום חיי נפש וקיום הישוב, אבל להתיר משום הנימוק המפורש באותם המכתבים צריך עיון.

לעצם הדבר, הנה העירו שבשמיטה זו חסר לנו הנימוק המפורש בסימן ס בשו"ת משפט כהן ובשאר מקומות בספרי קודמי בשו"ת ישא ברכה (שו"ת דברי איש יור"ד סימן ב) היינו ש"עכשיו אין הקרקעות שלנו משום דינא דמלכותא שנחשבים בעלי הקרקע רק כאריסים של מלכות נכריה וכו'", כי ת"ל זה נשתנה ע"י מדינת ישראל. ואולם מאידך גיסא נתחזק בהרבה הנימוק של חיי נפשות וקיום המדינה הישראלית, בשום לב לקיבוץ הגלויות ההולך ומתמיד, ומצב התזונה, וסכנת המלחמה המאיימת עלינו, [יהי רצון שלא תבוא]. וכן יש עוד גורם נוסף, שהגאון בעל שבת הארץ ז"ל לא ראה את שו"ת הרשב"ש ז"ל סימן רנח ששם ברור שהרז"ה (הובא בספר התרומות שער מה) לא היה יחיד בדעתו שאחרי שפסקו בתי דינין סמוכין אין שמיטת קרקע נוהגת אפילו מדבריהם, אלא ממידת חסידות בלבד. וכיון שכבר נתקבל הלכה למעשה עפ"י רוב בנין ורוב מנין ששביעית בזה"ז אינה אלא מדרבנן, ונמצאו גם פוסקים ראשונים רבים הסוברים שאינה אפילו מדרבנן, כנ"ל, נתחזק כוחא דהיתירא. וכן מתחזק כוחא דהיתירא ע"י דברים האמורים במאירי על גיטין (דף לו) שי"ל בשנים האחרונות, אך אין הספר עכשיו לפני. ומלכות ישראל על חלק מא"י אין זה משנה

[ריב]

אלא ביאת כולכם או רובכם ועדיין רוב ישראל בחוץ לארץ, ורק לענין הורו בי"ד הולכין אחר רוב יושבי ארץ ישראל (הוריות ג א), אבל בענין זה שלפנינו צריך ביאת כולכם. ואעפ"כ השאלה הנ"ל צ"ע, אפילו לענין התעסקות באילני סרק ובגידול צמחים המנקים האויר, ועיין שו"ת מהרי"ל דיסקין (סי' כז סעיף כד). יואל נא כ"ת לשלוח תיכף ומיד העתקים מהחומר הרצוף בזה וממכתבי זה אל כ"ג חברי הרה"ר לא"י הגראש"ל שליט"א ולחברי בית הדין העליון שלנו, היינו הגאונים רצ"פ פרנק אב"ד ירושלים, ר"ש הלוי ברוט, ור' עובדיה הדאייה, וכן להגר"מ ראטה שליט"א, בבקשה לעיין ואי"ה בקרוב גמור נתאסף להחליט בדבר. אינני חושב שצריך להציע הענין לפני המועצה המורחבת, אך כמובן, ביד האסיפה לכשתתקיים, להחליט בנקודה זו כדעתה הרמה.

בכבוד ובברכה,

יצחק אייזיק הלוי הרצוג

הרב הראשי לישראל